

УТВЪРЖДАВАМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА

МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ

ПРОТОКОЛ

№ 28

от заседание на Национален съвет по биологичното разнообразие

На **13.10.2022 г.**, се проведе заседание на Национален съвет по биологичното разнообразие (НСБР).

На заседанието присъстваха 24 членове на НСБР. Заседанието се ръководи от г-жа Мария Бояджийска, председател на НСБР при наличен кворум.

Съгласно чл. 19 от Правилника за устройството и дейността на НСБР, заседанието се счита за **редовно**.

Заседанието започна, съгласно предварително изпратения **дневен ред**, а именно:

Дневен ред, начален час – 10.00 ч.

1. Разглеждане на предложения за общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за защитена зона BG0000366 “Кресна - Илинденци” и защитена зона BG0002003 “Кресна”.

В заседанието участваха:

1. Мария Бояджийска – МОСВ, председател;
2. Мирослав калугеров – МОСВ, заместник-председател;
3. Надя Михайлова – МОСВ, секретар на НСБР.

и следните членове на съвета:

1. Валери Георгиев - МОСВ, държавен експерт, дирекция НСЗП;
2. Елена Стефанова - МОСВ, началник отдел ЗТ, дирекция НСЗП;
3. Людмила Каменова - МОСВ, главен експерт в отдел „Натура 2000, дирекция НСЗП;
4. инж. Спас Тодоров - МЗм, началник отдел СПГС;
5. Ирена Георгиева – заместник – министър на туризма;
6. Елисавета Михайлова – МЕ, държавен експерт;
7. Светослав Илиев, МИИ, старши експерт;
8. арх. Габриела Каменова – МРРБ, началник отдел УТ, дирекция УТАТУ;
9. Мартин Георгиев – МТС, директор на дирекция КПП;
10. Мария Миладинова-Иванова – ИАОС, главен експерт;
11. д-р инж. Елена Рафаилова - ИАГ, гл. експерт;
12. Димитрина Чакърва - ИАРА, гл. експерт;
13. доц. д-р Владимир Владимиров – ИБЕИ, БАН;
14. гл. ас. д-р Йордан Кошев - ИБЕИ, БАН;
15. доц. д-р Десислава Сопотлиева - ИБЕИ, БАН;
16. доц. д-р Александър Делков – Институт за гората, БАН;
17. доц. д-р Гана Гечева – ПУ, БФ, Пловдив;
18. проф. д-р Петър Желев – Лесотехнически университет;
19. доц. д-р Елиза Петрова Узунова – СУ „Св. Климент Охридски“, БФ;

20. проф. д-р Димчо Захариев – Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“;
21. доц. д-р Стоян Бешков – НПИМ, БАН заместник-директор;
22. арх. Веселин Василев - Съюз на ландшафтните архитекти в България;
23. Александър Дуцов – Сдружение „ВВФ България“.

На заседанието не присъстваха следните членове на съвета:

1. доц. д-р Валентина Тодорова – БАН, Институт по океанология;
2. доц. д-р Катя Узунджалиева - ИГРГ “Константин Малков”.

На заседанието, без право на глас, присъстваха:

1. Антония Йорданова – МРРБ, държавен експерт, заместник член на НСБР;
2. Калина Колева – МЕ, главен експерт, заместник член на НСБР;
3. Ася Донева – МОСВ, дирекция НСЗП, държ. Експерт в отдел „Натура 2000“

Постъпили и депозиранни становища и материали по т. 1 от дневния:

- Вх. № 94-00-984/05.10.2022 г. становище от доц. д-р Стоян Бешков, заместник-директор на НПИМ, БАН;
- Вх. № 94-00-984/11.10.2022 г. приложение 1 към становище от № 94-00-984/05.10.2022 г. - Мотиви за одобряване на решенията на работна група 1 създадена съгласно препоръка 212/2021 на постоянния комитет на Бернската конвенция и другите предложени решения от доц. д-р Стоян Бешков, заместник-директор на НПИМ, БАН;
- Вх. № 04-00-2814/07.10.2022 г. становище от г-н Александър Дуцов, представител на ВВФ;
- Вх. № 33-00-256/12.10.2022 г. Списък с експерти, подкрепящи работната група група 1 създадена съгласно препоръка 212/2021 на постоянния комитет на Бернската конвенция;
- Вх. № 04-00-2814/12.10.2022 г. становище от л. арх. Веселин Василев, Съюз на ландшафтните архитекти;
- Вх. № 04-00-2814/12.10.2022 г. становище от инж. Валентин Чамбов, заместник – министър на земеделието;
- Вх. № 04-00-2814/12.10.2022 г. становище от инж. Стоян Тошев, изпълнителен директор на ИАГ.

Г-жа Мария Бояджийска откри заседанието и даде думата на членовете на Съвета да се представят, след което благодари и продължи с встъпителни думи, като подчерта, че счита за привилегия да е председател на съвет именно в такъв състав от представители на научната общност и администрацията. Отбеляза началото на един дълъг процес на разработване и подготвяне на специфични и подробни консервационни цели не само за тези две защитени зони, които може би са едни от най-красивите местности, но и за още 400 защитени зони, процес в който се очаква да участва всеки със своите компетенции и възможности. Изрази своята надежда за една бъдеща успешна работа, която започва днес и в рамките на един конструктивен диалог, в смисъла на дълбокото сътрудничество между научната общност, неправителствените организации и администрацията да достигне до нещо, което наистина да работи. Напомни, че са проведени многобройни срещи и обсъждания, като е предоставена максимално широка обществена достъпност. Акцентира вниманието на всички към нейната значимост и важност, към откритостта, прозрачността и последващо следване и спазване именно на тези основни принципи от администрацията, която към момента ръководи. Поради тази причина е и бил удължен обществения достъп до специфичните и подробни природозащитни цели на двете защитени зони и поради тази причина ще продължи в този дух на конструктивност и диалог да се развиват отношенията с всички заинтересовани страни в този процес. Обърна внимание, че отговорността на Съвета на това заседание е да излезе с решение, като предложи на министъра на околната среда и водите да одобри специфични и подробни природозащитни цели за двете защитени зони – ЗЗ “Кресна - Илинденци” и ЗЗ “Кресна“.

Движейки се по регламент и прилагайки Правилника за дейността на НСБР, одобрен от

министъра на околната среда и водите, провери наличието на кворум и благодари на екипите, които са работили през последните две години по разработването на специфичните и подробни природозащитни цели, благодари на екипа на ИБЕИ-БАН, на НППМ, на Института за гората и на всички останали учени и изследователи, които са се включили в тази нелека задача. Помоли присъстващите да превъзмогнат емоциите и да следват работата за общото благо.

В съответствие с разпоредбите на Правилника за дейността на Съвета напомни следното:

Съветът взема решения с явно гласуване на присъстващите членове и с обикновено мнозинство. Право на глас имат титулярите или в случай на отсъствие – техните заместници. Особени мнения се мотивират и представят до председателя в 7-дневен срок от заседанието на Съвета. Предвид многобройния състав на Съвета, предложи на присъстващите, изказванията да се ограничат до три минути, за което секретарят на Съвета следва да следи. Уточни, че това няма за цел да ограничава възможностите за изказване на мнения, а напротив има за цел да даде възможност на всеки да изложи своето мнение. Отбеляза, че в съответствие с изискването на Правилника, тези които установят наличие на частен интерес във връзка с разработването на подробните и специфични цели, трябва да декларират това обстоятелство като подадат Декларация до председателя на съвета. Помоли членовете на съвета да проявят будна съвест. За улеснение на всички предложи на тези, които имат записващи устройства и желаят да си запазят записи от заседанието, да ги извадят и оставят отпред с цел по-високо качество на записите. Представи дневния ред на заседанието:

1. Разглеждане на предложения за общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за защитена зона BG0000366 “Кресна - Илинденци” и защитена зона BG0002003 “Кресна“. Попита членовете на съвета за предложения по дневния ред, след което даде думата на доц. д-р Бешков.

Доц. д-р Бешков уведоми присъстващите, че е изпратил писмено становище с проект на решения, с което да се приемат приоритетните цели и приоритетите, които са постигнати на Консensusната група, като същите са предоставени на всички членове на Съвета. Доц. Бешков раздаде на всички членове на Съвета копия на неговото становище. Отбеляза, че отделно два дни преди заседанието са изпратени в МОСВ и мотиви към становището, които не са изпратени до членовете на Съвета, и поради тази причина раздаде на всички членове на Съвета копия на този документ. Ограничавайки се в рамките на регламентиранияте минути за изказване, обърна внимание на консensusното решение на цялата научна общност, а именно за наличието на пълен консensus, наличието на протоколи, представи на членовете на Съвета копия от подписки от експерти херпетолози, експерти в групата на “large carnivores” - хората, които работят едри бозайници, учени от НППМ, учени от ИБЕИ. Отбеляза, че това което е прието като консensusно решение от работната група е одобрено и се приветства от Бернската конвенция. Самото консensusно решение произтича от една резолюция 212 на Бернската конвенция. Обърна внимание на полученото писмо от 07 октомври 2022 г. от Бернската конвенция, което би следвало да е получено и в МОСВ, с което се приветстват постигнатите цели, постигнатия консensus, като изказват мнение, че това наистина е направено, така като е трябвало да бъде направено и чакат резултатите от другите две работни групи, които е трябвало да се свикат и заработят, но така и не е станало. Допълни, че консensusното решение е одобрено и приветствано и от ЕК, както и от членове на ЕК, лично от тях. Припомни, че консensusното решение е минало на обществено обсъждане за разлика от другото решение, което се предлага тук, в момента и, което не е подлагано на обществено обсъждане. Посочи, че фактически такава е процедурата, за да бъде одобрено решението от НСБР, трябва да бъде подложено на обществено обсъждане.

Г-жа Бояджийска увери членовете на Съвета, че по отношение на всички документи, свързани с подготовката на специфичните и подробни природозащитни цели, лично от нея са проверени и са били подложени на обществен достъп и обществено обсъждане. В този ред на мисли отбеляза, че предложението по първа точка от дневния ред, в този му вид отговаря на това което е казал доц. д-р Бешков и предлага да се продължи по дневния ред. Обобща, че формулировката на точката от дневния ред напълно отговаря на изказването на доц. д-р Бешков, а именно: Разглеждане на предложения за общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за защитена зона “Кресна - Илинденци” и защитена зона “Кресна“. Предлага заседанието да продължи с кратко представяне от зам. председателя на предложението на дневния ред, както и да представи информация за постъпилите становища в

хода на проведения обществен достъп и обществени обсъждания по така разработените специфични и подробни природозащитни цели за двете защитени зони. Даде думата на г-н Калугеров, като отново прикани всички за конструктивност и оперативност.

Г-н Калугеров благодари и приветства новия състав на Съвета на НСБР, като изрази своята надежда за настояща и бъдеща работа в дух на професионализъм. В допълнение към изказването от председателя на Съвета по отношение конфликта на интереси, запозна членовете с разпоредбата на чл. 18 от Правилника - **Чл. 18.** (1) Всички членове на Съвета, в това число и представителите на ЮЛНЦ са лица, заемачи публични длъжности по смисъла на чл. 3, т. 17 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и по отношение на тях се прилагат разпоредбите на закона.

(2) Всеки член на Съвета, когато има частен интерес във връзка с изпълнение на своите правомощия по точка, включена за разглеждане в дневния ред на съответното заседание, е длъжен да декларира това обстоятелство като подаде предварително декларация по чл.12, т. 4 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси за наличие на частен интерес по конкретен повод по образец, приложение № 3 към този правилник.

(3) Всеки член на Съвета е длъжен да се отстрани сам от изпълнение на правомощията си като участник в заседанието на съвета, съгласно чл.19, ал.1 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, когато има частен интерес по конкретен повод по точка, включена в дневния ред на заседанието.

Обърна внимание на членовете, че декларациите са подготвени и на разположение за всеки, който смята, че е необходимо да попълни такава, след което продължи с представянето на точката от дневния ред.

1. Разглеждане на предложения за общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" и защитена зона BG0002003 "Кресна"

Предвид настояването на службите на ЕК за спешни корективни действия, с оглед констатираното от тях продължаващо неизпълнение на задълженията на страната за определяне на достатъчно специфични и подробни цели за опазване на защитените зони и конкретни мерки за тяхното постигане, довело до входиране и на искова молба срещу страната в Съда на ЕС, бе взето решение в спешен порядък да бъде възложено разработването на такива. Към момента чрез различни инструменти е осигурено разработването на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за всички защитени зони от екологична мрежа Natura 2000 в страната. В процес на разработване или приемане са специфичните цели за 86 защитени зони.

Първите защитени зони, за които бе възложено пилотно разработване на специфични и подробни природозащитни цели, съгласно изискванията на ЕК, бяха двете защитени зони, разположени в района на Кресненското дефиле – защитена зона за местообитанията BG0000366 "Кресна - Илинденци" и защитена зона за птиците BG0002003 "Кресна". В изпълнение на Договор № Д-30-14/07.04.2020 г. между Министерство на околната среда и водите (МОСВ) и „ДИКОН ГРУП“ ЕООД за обществена поръчка с предмет „Пилотно разработване на четвърто ниво природозащитни (консервационни) цели за целевите обекти на защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и защитена зона BG0002003 "Кресна" за опазване на дивите птици" бяха разработени съответните документи със специфични и подробни цели на опазване на двете защитени зони. Резултатите от изпълнението на дейностите по договора бяха приети с Констативен протокол от 26.10.2021 г., като съдържанието на документите бе консултирано от международни експерти, ангажирани от Европейската комисия. В хода на консултациите и проведените експертни срещи са изяснени редица изисквания на ЕК по отношение на необходимата детайлност на специфичните цели и подхода на разработването им. Отбелязано бе, че е необходимо **съществено доразвитие на методологичната основа на България**, в посока по-задълбочено проучване, анализиране и отразяване на екологичните изисквания на видовете и природните местообитания, и параметрите за състоянието им, които са в основата на формулирането на специфични цели. В резултат беше разработена и съгласувана от ЕК методология за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона, съгласно която:

- Целите трябва да бъдат разработени за всяко местообитание и вид, със значително присъствие в защитената зона;
- Целите трябва да бъдат разработени на базата на най-добрите налични научни познания, произтичащи главно от докладванията по директивата за птиците и местообитанията, стандартните формуляри за данни, проведените полеви проучвания и литературата;
- Тъй като наличните данни не винаги са достатъчни за определяне на целите, следва да бъдат определени междинни цели, които да идентифицират пропуските в данните и стратегиите за запълване на тези пропуски в рамките на определен период;
- Тъй като целите отразяват текущото познание от една страна и текущото природозащитно състояние на местообитанията и видовете, от друга, те следва да бъдат адаптирани и актуализирани периодично (напр. на всеки 6 или 12 години), вероятно в случая – 6;
- Целите следва да се основават на онези показатели за видовете и типовете местообитания, които са решаващи за тяхното състояние. Състоянието на типовете местообитания зависи основно от действителната площ на този тип местообитание и състоянието на неговите структури и функции, за видовете от размера на популацията и състоянието на характеристиките на местообитанието, които са важни за съответния вид. Освен това релевантният натиск и заплахи могат да повлияят на състоянието, както на типовете местообитания, така и на видовете.
- За определяне на целите е необходимо да се дефинира текущата ситуация на видовете и местообитанията и/или ситуацията по времето, когато зоната е била приета, за да се сравни с необходимата или желана ситуация (целева стойност), като се използват горепосочените индикатори.
- Целевите стойности са присъщи за благоприятното състояние на типовете местообитания или видовете (например нивото и сезонната амплитуда на подземните води в типовете местообитания - блата), или са специфични за зоната (например размерът на жизнеспособната популация в дадена зона);
- Необходимото или желано състояние на видовете и местообитанията трябва да гарантира, че те могат да се поддържат в зоната в дългосрочен план, и че тяхното състояние в зоната може да допринесе за благоприятното природозащитно състояние на биогеографско/национално ниво.
- Като абсолютен минимум целите трябва да удостоверят, че се изпълнява задължението за недопускане на влошаване на състоянието по Директивата за местообитанията (член 6, параграф 2). Следователно целевото или необходимото състояние на типовете местообитания и видовете е поне ситуацията, която е била налице, когато зоната е била приета.

Въз основа на горните принципи, целите се представят в следния формат:

1. Идентификация: кратък, но изчерпателен преглед на характеристиките на типовете природни местообитания и видове, предмет на опазване (целевите обекти), по отношение на тяхната идентификация, техните екологични изисквания и тяхното разпространение.
2. Природозащитно състояние: описание на текущото състояние на целевите обекти на биогеографско/национално ниво според най-новите доклади по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията и състоянието в защитената зона според Стандартния формуляр за данни и най-новата информация.
3. Специфични цели за обекта в защитената зона в табличен формат, включващ следните колони:

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
-----------	---------------	-----------------	-------------------------	---------------------------------------

Разработените в изпълнение на този договор цели са придружени от съответните пространствени данни в цифров вид за конкретните площи и находища, посочени в тях - картен материал и геобаза данни.

Обръщам внимание на писмо от службите на Комисията от септември 2021 г. според което:

Българските експерти и експертите на Комисията са постигнали съгласие относно формата на специфичните цели, параметрите, мерните единици и нивото на количествено определяне на целевите стойности за всеки един от обектите, предмет на опазване в защитените зони, според техните индивидуални екологични изисквания. Тази работа се определя като изключително важна, предвид и най-новата съдебна практика на Съда на ЕС по отношение на необходимото качество на целите за опазване (решение от 17 декември 2020 г., С-849/19, Комисията срещу Гърция) и Нотата на Комисията по въпроса от 2012 г. Очакването на службите на ЕК е, че оставащата работа по ЗСПЦ за двете защитени зони (както и за всички останали защитени зони от Натура 2000 в България) ще използва изцяло наличната и договорена методология и формат.

В изпълнение на Препоръка 212 (2021) на Постоянния комитет на Бернската конвенция, разработените по договора специфични и подробни цели на опазване на двете защитени зони са разгледани в сформирана със Заповед на министъра на околната среда и водите работна група, в която участие са взели представители на научни институти на БАН, университети, Националният природонаучен музей и на неправителствени организации, вносители на предложенията за защитените зони.

С Протокол от проведено на 20.06.2022 г. заседание, работната група е приела проект на общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели на защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" и защитена зона BG0002003 "Кресна". В рамките на работната група са направени промени в специфичните и подробни природозащитни цели за двете защитени зони, спрямо първоначално разработените по Договор Д-30-14/07.04.2020 г., като също така целите са допълнени с общите цели на двете защитени зони, съгласно заповедите им за обявяване и приоритетни цели за двете зони по предложение на Националния природонаучен музей към БАН и природозащитни неправителствени организации. Приет е един общ документ, като приложение към протокола на работната група от 20.06.2022 г., който включва:

- общи цели на двете защитени зони, съгласно заповедите им за обявяване – без промяна;
- приоритетни цели за двете зони по предложение на НПМ и НПО;
- специфични и подробни природозащитни цели (таблична част), съгласно резултатите от изпълнението на Договор № Д-30-14/07.04.2020 г. между Министерство на околната среда и водите (МОСВ) и „ДИКОН ГРУП“ ЕООД, с нанесени корекции от работната група по отношение на видовете: Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*), Леопардов смок (*Zamenis situla*), Шипобедрена костенурка (*Testuda graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), *Вълк (*Canis lupus*) и *Мечка (*Ursus arctos*);
- Придружаваща текстова и картна информация към специфичните цели от посочения по-горе договор, без промяна, която по време на работата на работната група е представена, но не е дискутирана и одобрена от групата.

Нанесените промени от страна на работната група по отношение на конкретните видове се изразяват в премахване на информация, като е посочено основание че тази информация представлява варианти за смекчаване на негативните влияния върху популациите, която би следвало да е част от процедурите по ОС. Изтрита е информация за конкретни места за прилагане на смекчаващи мерки за постигане на целите. Не са приети разработените нови модели за местообитанията на тези видове, тъй като е счетено, че те нямат научна достоверност, като не са дадени аргументи в тази посока. По отношение на площта на местообитанията на тези видове е предложено да се реферира към специфичните доклади от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза Г“, като това предложение също не е обосновано и аргументирано.

В протокола от последното заседание на работната група са приети още следните решения:

- Работната група отправя препоръка към Националния съвет по биологично разнообразие (НСБР) преди приемането на общите, приоритетните, специфичните и подробни природозащитни цели на защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и защитена зона BG0002003 "Кресна" за опазване на дивите птици, да обърне внимание на следното:

1. Липсата на доверителни интервали за числените стойности на предложените параметри (бел. следва да се има предвид, че редица от заложените в целите стойности на параметрите са изчислени на базата на модели)

2. Необходимостта от преформулиране на някои цели, които в текста имат характер близък до мерки;

3. Използваните модели за определяне на някои числови стойности на целите;

- Работната група препоръчва на министъра на околната среда и водите:

1. Да подобри данните за разпространението на природните местообитания и видовете в защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" и защитена зона BG0002003 "Кресна";

2. Да изгради публична геобаза данни за разпространението на видовете и местообитанията със система за актуализация и допълване в следствие на теренни проучвания;

3. Да разработи специфични и подробни природозащитни цели за следните видове, предмет на опазване в защитена зона BG0000366 "Кресна - Илинденци" - Лицена (Голяма огневка) (*Lucaena dispar*) и Пъстър пор (*Vormela peregusna*) и да се прецизират целите или предмета на опазване за защитена зона BG0002003 "Кресна" по отношение на видовете Далматински сокол (*Falco biarmicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*) и Зеленоножка (*Gallinula chloropus*).

4. Да се адресират другите посочени слабости в специфичните и подробни природозащитни цели, изтъкнати по време на дискусиата в работната група на 20.06.2022 г.

5. След окончателното приемане на специфичните и подробни цели на двете защитени зони да се направи преглед и при необходимост актуализация на предмета и целите на опазване в заповедите за обявяване на защитените зони.

На 13 юли 2022 г. министърът на околната среда и водите одобри резултатите от работата на работната група и пълният текст на документа с предложения проект на общи, приоритетни, специфични и подробни природозащитни цели за двете защитени зони, както и протокола с окончателните решения на работната група бяха публикувани за обществен достъп на **15.07.2022 г.**

Във връзка с постъпили запитвания от страна на заинтересовани страни в хода на обществените обсъждания бе удължен срокът за представяне на становища до **16.09.2022 г.**, като бе осигурен публичен достъп и до първоначалните документи със специфични и подробни природозащитни цели за зоните, изготвени по Договор № Д-30-14/07.04.2020 г.

В хода на обществения достъп са постъпили няколко становища от Агенция „Пътна инфраструктура“, СДП „Балкани“, Българската минно-геоложка камара, Дикон груп ЕООД, Клъстер Зелен транспорт, Балкански център за устойчивост и екологичен инженеринг, НГК Природата за хората и регионите, НГС Природата за хората, ВВФ България и Национална асоциация Българско Черноморие.

Всички постъпили становища, предложения, препоръки и коментари в хода на общественото обсъждане са публикувани в материалите за днешното заседание, поради което считам че всички членове са се запознали с тях и не е необходимо да ги представяме подробно.

След разглеждането на настоящата точка от дневния ред на НСБР ще се пристъпи към официализирането на целите за тези зони, чрез съответните актове, тъй като процеса по определяне на тези цели е забавен критично много. Продължавайки последователността на дневния ред, предложи на председателя на Съвета да се даде думата на членовете, които са изразили писмени становища да ги представят.

Г-жа Бояджийска благодари на г-н Калугеров за подробното изложение, като обърна внимание на обема на извършената през последните две години работа, който не следва да бъде

разглеждан повърхностно. Предложи по реда на постъпване на писмени становища в МОСВ, тези които желаят да ги изложат устно на заседанието да го направят, като първи представил своето становище е доц. д-р Бешков.

Г-н Калугеров направи уточнение за членовете на Съвета, като нов състав на НСБР, че съгласно действащия Правилник, писмените становища, следва да бъдат изпращани в срок пет дни преди заседанието. Обърна внимание, че към момента е направено всичко възможно да се изпратят всички постъпили становища до членовете на Съвета, но въпреки това се е стигнало до недоразумение с допълнително изпратените мотиви от доц. д-р Бешков, за което се е разбрало в последния момент и предвид това същите не са изпратени своевременно до членовете на Съвета. Отново обърна внимание на регламентирания в Правилника срок за изпращане на писмени становища от членовете на Съвета, който е пет дни преди заседанието, съобразен с административната и техническа организация относно получаване, запознаване и уведомяване всички членове с постъпилите становища. Даде думата на доц. д-р Бешков.

Доц. д-р Бешков благодари и уточни, че становището е изпратено в седем дневен срок, а мотивите са изпратени по-късно, но по същото време са постъпили и други становища, също не спазили срока, които въпреки това са изпратени, за което не възразява, но смята, че би следвало да се прилага едни стандарт за всички, като се надява това да не се повтаря за в бъдеще. Уточни, че няма да чете становището, а ще изложи пред членовете на Съвета мотивите, като по-важни за приемането на становището на консенсусната група, като обръща внимание на факта, че това е консенсусно становище, което говори много. Акцентира, че това е становище, което не е изготвено от фирма или от отделен институт, а с консенсус на научната общност, за което има протокол, минало е обществено обсъждане, след което изрази недоверие, че има някой, който да оспорва този факт, но въпреки това е готов да отговаря на въпроси за повечето групи, за които е запознат.

1. Официалното одобрение от НСБР на решенията на работната група (предложени решения от 1 до 3) е необходимо, за да се спази препоръката на Бернската конвенция. Без такова решение - България ще влезе в тежки наказателни процедури и финансови санкции. Препоръките на постоянния комитет са част от самия текст на Бернската конвенция. В комитета и секретариата на Конвенцията участва и Европейската комисия (ЕК). Препоръка 212 е одобрена консенсусно (включително от тогавашната правителство) и приветствана, като значителен демократичен напредък от целия комитет на конвенцията. В своите документи ЕК никога не се позовава на Бернската конвенция (не може да го прави за да няма намеса), но ЕК стриктно се съобразява с Конвенцията във всички свои действия и решения.

2. Решенията на работна група 1 са подкрепени от ЕК. В свое писмо от 27 юли ЕК пише: *„Разбираме, че работната група, създадена от българското Министерство на околната среда и водите за финализиране на тези SSCO (чието завършване не беше включено във финансираната от Комисията техническа подкрепа), вече е приключила работата си. Единствената оставаща стъпка, преди приемането им, е задължителното обществено обсъждане.“*

Допълни, че резолюция 212 на Бернската конвенция от 2021 г. препоръчва създаването на три работни групи – едната за околна среда, каквато бе създадена и приключи успешно работата си в срок. Втората - за транспорт, за която се получи Заповед за създаването ѝ, но такава не е заседавала. Третата – за работа с местното население, която също не се е състояла. Бернската конвенция в свое писмо от 07 октомври изразява надежда, че в най-кратък срок ще има решение по тези две работни групи.

3. Решенията на работна група 1 са подкрепени и от решението на Бюрото на Бернската конвенция от 15-16 септември: *„Бюрото благодари на страните за техния съвместен доклад и приветства постепенния напредък в изпълнението на Препоръка № 212 (2021).*“

4. Решенията на работна група 1 са консенсусни и са взети с официалното участие на представители на НПМН, ИБЕИ, които също така са работили и по специфичните цели на фирма Дикон, БФ, ЛТУ и т.н.

Допълни, че промените които са направени в частта за херпетологията за 5 вида влечуги са подкрепени с приложена подписка от всички херпетолози, което обобщава пълния консенсус.

5. Направените ревизии в специфичните и подробни цели на 4 вида влечуги и 2 вида едри хищници са обща позиция на водещите специалисти в областта на херпетологията и

на водещите специалисти в по едри хищници - налище е научен консенсус.

Изложи аргументи по отношение наличието на местообитания на мечка в зоната, като потвърди, че след направена справка се оказва, че има изплатени обезщетения на нанесени щети от мечки в самата зона. В с. Влахи има център за едрите хищници.

По отношение на земноводните и влечугите, отбеляза, че за тях са били направени смекчаващи мерки от колега Б. Наумов, но същият е казал, че тези мерки по никакъв начин няма да се отразят на смъртността и няма да имат благоприятно въздействие върху популациите на земноводните и влечугите. В последствие този херпетолог е заменен с друг. Уточни, че няма да чете цялото становище, а само ще отбележи, че за групата, за която е специалист, колега Б. Златков, който е и негов дипломант и докторант, същия е сложил лицената в категория D, което означава, че тя трябва да отпадне като предмет на опазване в зоната, но остава във формуляра. Потвърди, че видът го има и е представител в зоната, за което има налични данни. Отбеляза също така, че след консултация с ихтиолог Т. Стефанов по отношение на вида риба Распер, който в едно становище се предлага да отпадне. Видът е намерен през 2016 г. по проект на С. Чешмеджиев в зоната Кресна.

Изключването на тези видове от предмета на опазване в зоната не е обосновано. Апелира за обмен на достоверна и актуална информация, която е налична между колегите, но поради неразбиране или нежелание тази информация не се използва и по този начин се достига до неверни и изкривени резултати. Също така обърна внимание, че в доклада на Дикон има пропуск по отношение неотчитането, че една от основните цели и приоритети, с които е обявен Кресненския пролом е неговото значение като биокоридор.

Г-жа Бояджийска благодари на доц. д-р Бешков за подробното изложение на становището и мотивите, и даде думата на г-н Дуцов, представител на ВВФ.

Г-н Дуцов отбеляза, че в приложеното от ВВФ становище се изразява подкрепа на решението, което е взето от консенсусната група, тъй като представлява широк форум на всички заинтересовани страни, всеки е имал възможност да се изкаже, да участва, а и експертите са мотивирали своето решение. Относно оценката за мечката и вълка изрази своето особено мнение, тъй като дефиницията за постоянно присъствие и популация е различна от тази в Доклада на Дикон груп ЕООД.

Г-жа Бояджийска благодари и даде думата на арх. Василев, представител на Съюза на ландшафтните архитекти.

Арх. Василев благодари и изложи накратко личното си становище, като експерт по отношение на двете разработени възможности за цели, които са преминали през всякаква процедура, като подкрепи целите по Договора с Дикон груп ЕООД. По отношение на общото становище на СЛА, допълни, че СЛА не са участвали в обсъждания, не са и запознати с предишни варианти на решения на НСБР. След запознаване с изпратените материали за заседанието на НСБР членове на УС на СЛА са обсъдили информацията в тях и изразява следното:

1. Поради изключително големия обем на приложените материали за разглеждане за заседанието на НСБР, предлагаме подобен род документи да имат писмено резюме в обем, така че да има възможност за взимане на по-бързо и по-точно решение;
2. Считаме, че е уместно направените анализи и формулирани цели да се извеждат и на *екосистемно ниво*. Това би придало цялостност на съответните експертни мнения.
3. Предлагаме да се търси връзка на целите и с *ландшафта /ландшафтите*, тъй като биологичното разнообразие е в специфична връзка и с ландшафтите.

Г-жа Бояджийска благодари на арх. Василев и даде думата на представител на Министерство на земеделието, за да изложи депозираното становище.

Г-н Тодоров направи бележка по отношение сроковете за изготвяне на съответните становища, които са били много кратки, предвид писмото на МОСВ изпратено на 20 септември и приложените материали за разглеждане, които са изключително обемисти.

Г-жа Бояджийска уточни и допълни, че подробните и специфични цели от страна на МОСВ са публикувани на 16 юли, впоследствие срока е удължен до 16 септември, след което е сформирано заседанието на Съвета. Всички заинтересовани страни, за които тези документи